

ПРОБЛЕМИ СПОЖИВАЧІВ У ПРОГРАМІ «ЦИФРОВИЙ РИНОК» ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Віктор Ян В., д-р екон. наук проф.
Краківський економічний університет, Республіка Польща

1. Тези статті містять аналіз споживчих аспектів доступу до онлайн-ринку в рамках програми «Єдиний цифровий ринок Європейського Союзу» (ЄЦР). Тези доповідей стосуються другої секції конференції Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчого сектору, готельного господарства та торгівлі – Сучасні маркетингові трансформації: виклики та можливості.

2. ЄЦР – це програма Європейського Союзу, яка спрямована на цифрову трансформацію держав-членів, цифровізацію соціального життя та економіки, розвиток цифрової торгівлі на всьому єдиному європейському ринку та сприяння глобальній конкуренції [1], [2]. Єдиний цифровий ринок має свій концептуальний та прикладний рівень. Перший визначає припущення – умови, цілі, структуру програми. Другий має прикладний характер – орієнтований на реалізацію на практиці цілей програми і створення реального, загальноєвропейського бізнес-простору. Цей аспект програми стосується як бізнесу, так і споживачів. Програма ЄЦР створює нові умови для розвитку європейської компанії у віртуальному середовищі, а також для поведінки споживачів у мережевому середовищі [3]. Проблема, визначена таким чином, має як когнітивний, так і прикладний аспекти. Перші відносяться до створення єдиної, європейської – в країнах ЄС – системи ділового права – ведення бізнесу в інтернеті. У науковому аспекті вони стосуються виявлення стратегічних програм і процесів цифрової трансформації в ЄС, їх оцінки, знання їх багатогранних наслідків. Останні мають наслідки для ринку кожної держави-члена, їх бізнесу та споживачів [2].

3. ЄЦР повинен мати три аспекти (напрями) [1], [3], [4]. Вони визначають умови для:

- 1) доступності споживачів та бізнесу на ринок онлайн-послуг у європейському просторі,
- 2) розвитку цифрових мереж та послуг,
- 3) для сталого розвитку цифрової економіки та суспільства в державах-членах ЄС.

Ці тези містять аналіз і оцінку тих елементів ЄЦР, які стосуються питань споживачів – вони є універсальними і стосуються всіх галузей економіки і соціального життя, в тому числі і тих, на яких

орієнтована головна проблема конференції – агропродовольчий сектор, готельний бізнес і торгівля.

4. Перший аспект створює правові умови для кращої онлайн-доступності споживачів та бізнесу в європейському просторі [3]. Ці передумови сформовані за 8 напрямками, які мали на меті усунути бар'єри для розвитку транскордонної електронної комерції та зростання активності електронних споживачів покупок через кордони. Їх основною метою було наближення формальних умов комерційної діяльності в реальному і віртуальному світі в області спільного внутрішнього ринку ЄС і однакових можливостей для транскордонних покупок споживачами з різних країн. У концепції ЄЦР діяльність у цих сферах була, як і в Програмі, в цілому, діагностичною та прогностичною. Діагностика була виражена у виявленні бар'єрів для розвитку транскордонної електронної комерції та включала огляд закону про захист електронних споживачів у державах-членах та умов ведення міжнародної онлайн-торгівлі для підприємств. Постанова діагнозу дозволила створити пакет правових норм, необхідних для цифрової стратегії єдиного ринку в сфері електронної комерції через внутрішні кордони держав-членів і єдиних стандартів європейського захисту прав споживачів. Їх вираженням стала ліквідація невинного геоблокування, нерівних умов конкуренції в мережі підприємств з інших країн, зниження адміністративного і фіскального навантаження на підприємств в результаті різних систем ПДВ, як в країнах ЄС, так і між країнами ЄС і третіми країнами, наближення авторського права і можливості захисту права власності на цифровий контент і товари на спільному ринку ЄС. Як показала діагностика, цей фактор зіграв важливу роль в системах транскордонних закупівель і вартості доставки посилок, придбаних в інших країнах. Тут слід підкреслити важливість цієї сфери ЄЦР як для споживачів, так і для бізнесу. Електронна комерція – це своєрідне місце зустрічі продавця і споживача незалежно від місця проживання і підприємницької діяльності. Стратегія ЄЦР мала на меті створити єдину, загальноєвропейську правову базу для споживачів та бізнесу для транскордонної онлайн-торгівлі та усунути попередню практику недобросовісної дискримінації клієнтів та продавців (спотворення онлайн-конкуренції). Дискримінація у зв'язку з цим могла мати певну форму обмежень доступу споживачів до цифрового контенту та онлайн-покупок за ознакою національності, місця проживання або місця заснування, що, в принципі, порушує європейські цінності, включаючи принципи та цінності єдиного внутрішнього ринку ЄС [5].

5. Програма ЄЦР ЄС також може мати суттєве значення для

цифрової трансформації маркетингу українських підприємств та споживачів – тут наголошуємо на поданні заявки України на членство в ЄС 28.02.2022 р. та отримання статусу країни-кандидата на членство в ЄС 23.06.2022 р. В результаті цих рішень електронний ринок України може швидко стати важливим сегментом єдиного цифрового ринку ЄС.

Список використаних джерел

1. Digital Single Market, Digital Single Market | European Commission (europa.eu) [24.10.2022].
2. Consumer Protection in the Digital Age: Council Adopts Regulation to Strengthen EU-wide Cooperation, Consumer protection in the digital age: Council adopts regulation to strengthen EU-wide cooperation - Consilium (europa.eu) [24.10.2022].
3. Communication from The Commission to The European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions. A Digital Single Market Strategy for Europe, SWD (2015) 100 final, [COM(2015) 192 Final] - EUR-Lex - 52015DC0192 - EN - EUR-Lex (europa.eu) [25.10.2022].
4. Wiktor J.W., Jednolity rynek cyfrowy Unii Europejskiej – architektura strategii i wyzwania dla nauk o zarządzaniu, [w]: Wyzwania społeczne i technologiczne a nowe trendy w zarządzaniu współczesnymi organizacjami, red. M. Urbaniak, A. Tomaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2020, s. 17-31.
5. Council conclusions on shaping Europe's digital future The Council of The European Union, pdf (europa.eu) [27.10.2022].

A RESEARCH AND EDUCATION COLLABORATION BETWEEN AN UKRAINIAN RESEARCHER AND THE UNIVERSITY OF NATURAL RESOURCES AND LIFE SCIENCES VIENNA (BOKU) – EXPERIENCES OF THE JESH-UKRAINE SCHOLARSHIP PROGRAM

R. Haas, Assoc. Prof. Dr.
University of Natural Resources and Life Sciences, Austria
M. Mykhailova, Assoc. Prof. PhD
State Biotechnological University, Ukraine

Today many Ukrainian students, researchers, and professors unfortunately must live in Europe because of the war that Putin is waging